

Foto: Igor NAPAST

TRIBUNA: Ivan Svetlik in Marko Snoj

Pokleka slovenska univerza pred angleščino?

Prof. dr. Ivan Svetlik, rektor Univerze v Ljubljani

Slovenskim univerzam ni treba kloniti pod pritiski, ne notranjimi ne tistimi iz globalnega okolja. To velja tudi za uporabo jezika. Poklekanje vidijo posamezniki, ki prikazujejo hkratno uporabo slovenščine in tujih jezikov kot izključujočo, s čimer izražajo predvsem svoj strah in nezaupanje v moč slovenskega jezika in kulture.

Na Univerzi v Ljubljani smo v zadnjem obdobju v skrbi za slovenski jezik in nacionalno identiteto obstoječim ukrepom dodali še sledeče: visokošolske učitelje smo, poleg objavljanja v najuglednejših tujih publikacijah, zavezali k razvoju slovenske terminologije in objavljanju člankov v slovenščini. Zavezo je treba izpolniti za napredovanja v višje nazive; diplomanti, ki napišejo svoja zaključna dela v tujem jeziku, morajo hkrati pripraviti obsežen povzetek v slovenščini. Tuje študente, ki so vpisani na Univerzo v Ljubljani, vključujemo v učenje slovenskega jezika, da lahko študirajo v slovenščini. Tečaj slovenščine ponujamo tudi izmenjalnim študentom. V učenje slovenščine na naših lektoratih tujih univerz letno vključimo več tisoč tujcev. Odziv je odličen.

Pripravljamo program pripravljalnega leta za tuje študente, ki bo namenjen predvsem učenju slovenščine in spoznavanju slovenske kulture. Od tujega akademskega osebja, ki se odloči stalno sodelovati z Univerzo v Ljubljani, zahtevamo, da se nauči slovensko.

Hkrati na univerzi skrbimo za to, da se bomo skupaj z našimi diplomanti, gospodarskimi in drugimi organizacijami ter s celotno nacionalno skupnostjo suvereno vključevali v globalni prostor. V ta namen sklepamo partnerske sporazume s tujimi univerzami, povečujemo število tujih študentov, osebja iz tujine, predmetov in programov v tujih jezikih, izobražujemo študente na področju tujih jezikov in kulture, študente zavezujemo k pripravi angleških povzetkov v slovenščini napisanih del, usposablamo predavatelje za predavanja v tujem jeziku.

Pritoževanje nad tem, da je danes tudi v znanosti in visokem šolstvu angleščina glavni tuji jezik, je podobno, kot če bi obsojali, da je bila lingua franca univerz ob

Ne odpovedujemo se slovenščini

njihovem nastanku latinščina. Za preverjanje znanstvenih izsledkov znanost potrebuje skupni jezik. Za uveljavljanje v globalnem prostoru posamezniki, gospodarske in druge organizacije potrebujejo tudi dobro poznavanje kultur. Trditve, da uporaba tujega jezika vodi v komercializacijo in privatizacijo ter da se s tem zmanjšujejo možnosti študija slovenskim študentom, so pretirane. Število ponujenih študijskih mest za brezplačni študij daleč presega število domačih kandidatov. S povečevanjem števila tujih študentov jih lahko več naučimo slovenskega jezika. Če pa študenti študij tudi plačajo, s tem omogočamo dodatne zaposlitve našim diplomantom oziroma mladim raziskovalcem, ki jim posledično ni treba iskati dela v tujini.

Novela zakona o visokem šolstvu univerzam omogoča bolj življenjsko kombiniranje pouka v slovenskem in tujih jezikih, hkrati pa jih tudi bolj zavezuje k skrbi za slovenski jezik in kulturo. Poleg tega daje podlago resornemu ministru, da bo lahko v večji meri finančno podprlo učenje slovenščine in spoznavanje domače kulture za tujce.

Če povzamem, ne gre za odpovedovanje slovenščini in nacionalni identiteti, temveč za utrjevanje slovenskega jezika in kulture skozi njuno aktivno soočanje z drugimi jeziki in kulturami tudi znotraj univerzitetnega prostora.

Prof. dr. Marko Snoj, SAZU, predstojnik Inštituta za slovenski jezik F. Ramovša ZRC

Novela zakona o visokem šolstvu, ki jo je v državni zbor poslala slovenska vlada, v 8. členu predvideva, da visokošolski zavodi lahko v tujem jeziku izvajajo študijske programe ali dele študijskih programov, če pri njihovem izvajanju sodelujejo visokošolski učitelji iz tujine ali je vanje vpisano večje število tujih študentov.

Najprej je treba reči bobu bob. Nihče namreč ne pričakuje, da bo gostujoči profesor iz Turčije študentom slovenskih univerz predaval v turščini, tudi če bodo med njimi trije Turki. Izraz tuji jezik je v tem in temu podobnih besedilih postal prikrita sopomenka izrazu angleščina. Če bo zakon v tej obliki sprejet, je torej realno pričakovati, da bodo študijski programi na slovenskih univerzah prej ali slej potekali v angleščini.

Zagovorniki nove ureditve poudarjajo, da bi bila koristna zaradi internacionalizacije visokega šolstva in zaradi zvišanja kakovosti poučevanja. Izbiro učnega jezika posameznega študijskega programa prepuščajo univerzam, sklicujoč se na njihovo avtonomnost. Internacionalizacija visokega šolstva je dejstvo, ki ga omogoča že

sedanja zakonska ureditev, ko določa, da je učni jezik na slovenskih univerzah slovenski, a ob tem navaja tudi izjeme, kot je na primer ta, da se del študijskega programa izvaja v tujem jeziku, če pri njem sodelujejo tuji učitelji ali če je vanj vpisano večje število tujih študentov. V nasprotju z novim predlogom zdaj veljavna ureditev poskrbi, da slovenski študentje večino ali celo vse svoje obveznosti opravijo v slovenščini. Po novem pa se nam lahko zgodi, da bo npr. študij medicine na Slovenskem mogoč samo še v angleščini. To ni v nasprotju samo s temeljnim poslanstvom naših univerz, temveč tudi z ustavo, ki zagotavlja uporabo slovenščine na vseh stopnjah izobraževanja in v drugih uradnih položajih, ki vključuje tudi strokovno kompetentno pogovor med zdravnikom in pacientom.

Druga argumenta zagovornikov nove ureditve pa ne razumem. Le kako naj bi bil študij kakovostnejši v

Le kako naj bi bil študij v tujem jeziku kakovostnejši?

angleščini? Ker angleščine niti profesorji niti študentje ne obvladajo tako dobro kot materinščino, bi bil študij v tujem jeziku lahko samo manj kakovosten. Vemo, da k nam ne prihajajo predavati angleški ali ameriški profesorji in da pri nas ne študirajo študentje iz angleško govorečega sveta. Ali je zaradi manjšine tujih profesorjev in študentov res vredno zapostaviti ustavno pravico večine, da se izobražuje v maternem jeziku? Si res želimo naše najboljše mlade ljudi skupaj s tujimi študenti usposobiti le za globalni trg, kot ga narekuje mednarodni kapital, ne pa tudi in predvsem za domače potrebe?

Odgovor je sicer lahko pritrdilen, a se bojim, da je v resnici še pogubnejši. Utemeljeno je namreč pričakovati, da bodo bodoči študentje prej ali slej zahtevali poučevanje v angleškem jeziku tudi v gimnazijah in osnovnih šolah, saj jim bo pouk v angleščini zagotavljal boljše možnosti pri nadaljnjem izobraževanju. Od tod do izrinjenja slovenščine iz javnega življenja pa je samo še korak: kulturno bogat polnokrvni jezik, ki ga od Trubarja prek Prešerna gojimo že skoraj pol tisočletja, se bo vrnil v zasebno sfero in bo v najboljšem primeru obstal še kot jezik leposlovnega ustvarjanja. Si volivci to res želimo? Sodeč po 4000 podpisih proti predlagani ureditvi, zbranih v zgolj šestih dneh, bi rekel, da ne.

PISMA BRALCEV

Obsodba genocida nad armenskim ljudstvom

Neizpodbitno zgodovinsko dejstvo je, da je Osmansko cesarstvo od leta 2015 vodilo načrtno politiko sistematičnih množičnih pobojev, v katerih je umrlo do 1,5 milijona pripadnikov armenskega naroda, pa tudi pripadnikov drugih krščanskih manjšin v tedanjem Osmanskem cesarstvu.

Podkomisija za preprečevanje diskriminacije in zaščito manjšin Organizacije združenih narodov je navedene tragične dogodke že leta 1985 označila za genocid. Svet Evrope je takšno stališče zavzel leta 2001, evropski parlament pa ga je prevzel v lanskem letu ob 100. obletnici genocida. Lani je navedeno tragedijo označil za genocid tudi papež Frančišek, ki je bil nato deležen neprimernih in ostrih napadov Turčije, naslednice nekdanjega Osmanskega cesarstva.

Genocid nad armenskim ljudstvom je doslej prav tako obsodilo že 30 držav, nazadnje, v četrtek, tudi Nemčija. Skrajni čas je, da se jim kot članica Združenih narodov, Sveta Evrope in Evropske unije pridruži tudi Slovenija in s spre-

jemom ustrezne resolucije v državnem zboru izkaže pripadnost človekoljubju ter spoštovanju do resnice.

Resolucija pa ni potrebna zgolj zavoljo preteklosti, ampak predvsem v luči sedanjosti in prihodnosti. Živimo namreč v času, ko so različne narodnostne, verske ali kako drugače opredeljene manjšine v mnogih delih sveta ponovno izpostavljene načrtnemu in sistematičnemu množičnemu preganjanju in uničevanju. Državni zbor bi moral slovenski zunanji politiki z resolucijo naložiti, da te nevarnosti, kakor tudi druge očitne in grobe kršitve univerzalnih človekovih pravic po svetu pozorno spremlja in nanje javno opozarja z ustreznim mero samozavesti in odločnosti.

V Društvu Evropska Slovenija javno pozivamo predsednika republike g. Boruta Pahorja, predsednika državnega zbora g. dr. Milana Brgleza, predsednika vlade g. dr. Mira Cerarja in vse parlamentarne stranke, poslanke in poslance, da po pripravi ustreznega predloga vlade Državni zbor Republike Slovenije še v letošnjem letu sprejme ustrezno resolucijo.

Za Društvo Evropska Slovenija predsednik **Damir Črnčec**

Občina Ljutomer v letu 2015

Županja mag. Olga Karba je 1. junija 2016 uvrstila na dnevni red seje občinskega sveta zaključni račun proračuna za leto 2015. Po mnenju mnogih zelo pozno.

Občinski svet je določil obseg sredstev za leto 2015 v znesku 22,406.187 evrov, predložena realizacija pa je dosegla komaj 17,365,905 evrov. Manjka kar 5,160.282 evrov (v nadaljevanju besedila številke zaokrožujem).

Županja med letom ni predložila rebalansa občinskemu svetu, da bi se skupaj dogovorili za spremembe in nove prioritete, ampak je to delo opravila kar sama, zdaj pa pričakuje potrditev od svetnikov. Njena koalicija je brez besed tudi dvignila roke.

Županja je razpolagala s 17,356.000 evri, porabila pa kar 19,827.000 evrov, zato je najela kredit. Namesto planiranega milijona evrov posojila je najela kar 6,500.000 evrov, pa še vedno ugotavlja uspešno poslovno leto. Mediji so nas že v začetku letošnjega leta uvrstili med najbolj zadolžene občine.

Seveda je največ denarja zmanjkalo za investicije. Tudi za nekatere začete investicije se plačila prenašajo v letošnje leto. Za ceste je bilo realiziranih komaj 50 odstotkov, za Juršovko 25 odstotkov, za Puchovo cono pa le 31 odstotkov sredstev EU, za kanalizacijo Cvena in Krapja nič, tudi za vodovodno omrežje vrtca Cezanjenci nič, niti za glasbeno šolo ni bilo porabljenih skromno planiranih 150.000 evrov.

Med prihodki manjka največ denarja pri postavitvi od prodaje premoženja. Od 1,997.000 evrov se je zbralo le 286.000 evrov ali 14 odstotkov, sredstev iz EU pa le 23 odstotkov. Smo pa občani vplačali v proračun za kar 12 odstotkov več denarja kot leto prej.

Nekateri svetniki so spraševali, ali je županja ponovno zavestno nerealno planirala ali pa zaposleni v občinski upravi niso opravili svojega dela, čeprav so tudi lani dobili izplačane nadure.

Županja je na prejšnji seji, ko je ukinila dva javna zavoda - LTO in ŠIM - trdila, da se obnaša kot dober gospodar, a številke v zaključnem računu za leto 2015 tega ne potrjujejo.

Marija G. Dugonik
Ljutomer